

RAADSVOORSTEL

Gemeenteraad : Bergen
Raadsvergadering : 4 juli 2017
Zaaknummer :
Voorstelnummer : RAAD170039
Commissie : Openbare Ruimte
Commissie : 15 juni 2017
Soort agendering : Ter bespreking
Agendapunt :
Team : Beheer
Opsteller(s) : Arja de Waal
Telefoonnummer : (072) 888 03 87
Bijlagen: :

Onderwerp:	Start inzameling Plastic, metaal en Drankkartons (PMD) in Egmond-Binnen, Schoorl en een gedeelte van Bergen
-------------------	---

Voorgesteld besluit

Uw raad besluit:

- te starten met de inzameling van plastic-metaal-drankkartons (PMD) in Egmond-Binnen, Schoorl en een deel van Bergen door middel van het verstrekken van een derde rolcontainer voor PMD.
- de inzamelfrequentie PMD op 1x per vier weken vast te stellen.
- de inzamelfrequentie van restafval terug te brengen van 1x per twee weken naar 1x per vier weken.

Geheimhouding

- Nee
 Ja

RAADSVOORSTEL

1 INLEIDING

Start van het inzamelen van Plastic-Metaal-Drankkartons (PMD) voor de grondgebonden woningen in Egmond-Binnen, Schoorl en een deel van Bergen in het kader van de doelstelling genoemd in het programma VANG om te komen tot een scheidingpercentage van 75% huishoudelijk afval.

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu, de VNG, Koninklijke Vereniging voor Afval- en Reinigingsmanagement (NVRD) en Rijkswaterstaat hebben met elkaar ambities benoemd in het zogenaamde programma VANG (Van Afval Naar Grondstof). Om doelstellingen te realiseren zet dit programma in op de volgende vier hoofdlijnen:

- Gemeenten formuleren ambitieuze beleidsdoelen;
- Gemeenten zijn in staat om werk te maken van de eigen beleidsdoelen;
- Burgers zijn gemotiveerd bij te dragen aan afvalpreventie en afvalscheiding;
- Ketenpartijen werken samen aan het sluiten van de ketens.

In het VANG programma Huishoudelijk Afval is de ambitie wat betreft huishoudelijk afval benoemd, namelijk van 250 kilo naar 100 kilo restafval per inwoner per jaar en 75% scheiding van het huishoudelijk afval in 2020.

Zo werken we aan een circulaire economie. Dit is een economisch systeem dat de herbruikbaarheid van producten en grondstoffen en het behoud van natuurlijke hulpbronnen als uitgangspunt neemt.

Daarnaast werkt de gemeente Bergen samen met de andere BUCH-gemeenten aan het opstellen van een nieuw afvalbeleidsplan. In het kader van de ambtelijke samenvoeging worden de afvalbeleidsplannen van de betrokken gemeenten onder de loep genomen. Uitgangspunt is om te harmoniseren en in een gezamenlijk opgesteld afvalbeleidsplan te komen tot het benoemen van duidelijke doelstellingen. Uiteraard met ruimte voor de lokale situatie. Vooruitlopend op het afvalbeleidsplan wil Bergen starten met inzameling van PMD in een drietal kernen te weten Bergen, Egmond-Binnen en Schoorl. De ambitie is om in 2018 rolcontainers ten behoeve van PMD voor de gehele gemeente te kunnen uitrollen. Binnen de gemeenten Castricum, Heiloo en Uitgeest wordt PMD huis-aan-huis ingezameld door middel van plastic zakken.

Waarom doen we het?

De ontwikkeling op het gebied van inzameling en hergebruik van huishoudelijk afval is een zeer innovatief proces. In ons afval zitten nog steeds veel herbruikbare grondstoffen. Waar eerder stemmen opgingen dat scheiden van afval veel obstakels oproept, zijn de stemmen nu: "Waarom wordt er in Bergen nog geen plastic huis-aan-huis opgehaald?"

Met het scheiden van afval bij de bron (waarbij afval aan huis wordt ingezameld), laat de ervaring zien dat ook de hoeveelheid andere herbruikbare stromen, waaronder GFT en papier en karton, toenemen na het invoeren van een PMD container. Het verhoogt de bewustwording bij inwoners. Dat bewustwording onder inwoners toeneemt, hebben we ook gezien bij het project 100-100-100 waarin 100 mensen, gedurende 100 dagen, 100% van hun afval gingen scheiden. Dit was in Bergen een groot succes. Als de bewustwording toeneemt, heeft dit een direct effect op de hoeveelheid restafval die daarmee enorm daalt.

Inzameling van PMD geschiedt in de huidige situatie door middel van verzamelcontainers. Deze verzamelcontainers staan bij de zogenaamde milieuparken (de verzamelcontainers bij o.a. de supermarkten). Het voorzieningenniveau is niet toereikend om een hoger scheidingspercentage te bereiken.

De brengvoorziening nodigt inwoners onvoldoende uit om het afval te scheiden. Uitbreiding van het huidige voorzieningenniveau door middel van het uitbreiden van verzamelcontainers wordt dan ook niet geadviseerd.

De gemeente Bergen heeft maatregelen genomen om de hoeveelheid restafval te reduceren. Het Container Management Systeem (CMS) en het ondergronds brengen van verzamelcontainers hebben de hoeveelheid restafval gereduceerd. Met de maatregel inzamelen van PMD door middel van een derde rolcontainer zetten we in op het verder verminderen van de hoeveelheid restafval.

PMD vormen circa 50% van het volume van de huidige restafvalcontainer. Er wordt PMD ingezameld via de verzamelcontainers op de verschillende milieuparken. Helaas blijft nog zeker 83% van het PMD in het restafval. Door onze inwoners goed te faciliteren kunnen we ook een groot deel van deze 83% scheiden en apart aanbieden aan de afvalverwerker.

In gemeenten zoals Schagen en Den Helder zien we een enorme toename van de hoeveelheid PMD en daarmee een verlaging van de hoeveelheid restafval.

De meest recente cijfers (resultaten 2016) van de gemeente Schagen laten een verlaging van het restafval zien van 25% en een verhoging van PMD van 400%.

In Schagen werd eerder al PMD met plastic zakken ingezameld. De genoemde cijfers zijn na invoering van de maatregel inzameling met een rolcontainer voor PMD. In Schagen zit het scheidingspercentage nu op 66%. Dit zijn de gegevens van afgelopen jaar waarbij een deel van het jaar het PMD nog door plastic zakken werd opgehaald. De verwachting is dan ook dat in Schagen het scheidingspercentage de komende tijd nog stijgt. In Bergen is het scheidingspercentage 61%. We verwachten dat dit, gezien de resultaten in andere gemeenten, dat dit aanzienlijk zal stijgen door het invoeren van PMD.

Hoe gaan we de doelstelling halen?

Door inwoners goed te faciliteren, zijn de meeste inwoners bereid het afval te scheiden. Dit blijkt uit meerdere onderzoeken (o.a. TU Delft en HVC). De beste resultaten om afval te scheiden is het zogenaamde scheiden bij de bron.

Dat betekent dat er een inzamelvoorziening aan huis komt, waarbij inwoners het afval bij huis goed kunnen scheiden.

Binnen BUCH wordt al PMD ingezameld. Heiloo, Uitgeest en Castricum zamelen PMD in door middel van plastic zakken. De plastic zakken worden gratis verstrekt. Inwoners moeten deze zelf bij afgiftepunten, waaronder supermarkten, ophalen.

De resultaten geven een duidelijke verbetering van scheidingspercentages.

Toch laat inzameling door plastic zakken zien dat nog steeds een kleinere groep inwoners het afval scheidt. Dit laat ook de resultaten van de gemeente Schagen zien, waar bij het invoeren van de rolcontainer nog een verhoging van 400% gaf ten opzichte van de plastic zakken. Daarbij geeft inzameling door middel van plastic zakken ook veel klachten. Plastic zakken worden voortijdig of te laat aangeboden, waardoor er een vervuild straatbeeld ontstaat. Plastic zakken hangen vaak langere tijd aan de lantaarnpalen. Het gebruik van plastic zakken is ook kwetsbaar. Ze kunnen makkelijk stuk getrapt worden of door meeuwen opengepikt worden, waardoor er zwerfvuil ontstaat. Gemeente Den Helder heeft dit ervaren en gaat nu over met inzamelen van PMD door middel van een rolcontainer.

Het invoeren van PMD rolcontainers heeft om meerdere redenen de voorkeur.

Met het invoeren van containers bedien je alle grondgebonden woningen. Dat is circa 83% van de woningvoorraad in de gemeente Bergen. Dat betekent dat er een groot percentage van onze inwoners aan huis meer en beter afval kan scheiden.

De beste resultaten om afval te scheiden is het zogenaamde scheiden bij de bron. Argumenten vóór bronscheiding zijn onder andere betere kwaliteit van de ingezamelde deelstromen, het vergroten van het milieubewustzijn van de inwoners en minder restafval. Bronscheiding leidt tot de meest zuivere en daardoor makkelijkst herbruikbare grondstoffen. Dat bevordert, zeker in een markt met een (gedeeltelijk) overschot aan aanbod van ingezamelde materialen, een hoogwaardige recycling. Argumenten vóór nascheiding zijn onder andere geen apart inzamelsysteem nodig en gemak voor de inwoners.

In het centrum (met woningen boven winkels) en bij hoogbouw (flats/appartementen) is bronscheiding niet altijd mogelijk. Hier is machinaal afval sorteren in een voorscheidingsinstallatie een goede aanvulling. HVC bouwt hiervoor een 'voorscheidingsinstallatie' in Alkmaar (ook wel 'nascheiding' genoemd). Hiermee sorteert HVC straks 20 tot 25% meer PMD uit restafval afkomstig van het centrum en hoogbouw. Naar verwachting is de installatie deze zomer gereed.

Consequenties van deze maatregel

Nu wordt gestart de inzameling in Egmond-Binnen, Schoorl en een deel van Bergen (Negen-Nessen met uitbreiding). Deze start telt ongeveer 4420 woonhuisaansluitingen WhA (Bergen telt in totaal 14.779 WhA).

De grondgebonden woningen krijgen allemaal een derde rolcontainer (met oranje deksel) van 240 liter.

Er is inzichtelijk gemaakt waar mogelijk maatwerk moet worden geleverd. Dat betekent, daar waar onvoldoende ruimte voor een extra rolcontainer is, er een andere oplossing voor het inzamelen van PMD moet worden gevonden.

De locatie waar dit voor geldt is het winkelgebied Heereweg in het centrum van Schoorl. De woningen waarbij geen container kan worden geplaatst zijn aangesloten op een verzamelcontainer. Voor deze woningen wordt nu nog geen extra voorziening geregeld.

Wanneer gestart wordt met inzamelen van het PMD, blijft er nog maar weinig restafval over. Daarom wordt de inzamelfrequentie van restafval van 1x in de twee weken veranderd naar 1x in de vier weken. De inzamelfrequentie van PMD wordt ook 1x in de vier weken.

Dit kan consequenties hebben voor inwoners die gebruik maken van incontinentiemateriaal. In samenwerking met HVC wordt gekeken naar een oplossing. HVC geeft aan dat maatwerk mogelijk is. Zo kunnen inwoners bij de gemeente of de apotheek zakjes ophalen om hun incontinentiemateriaal te verpakken voordat zij het in de restcontainer gooien. Op deze manier wordt stankoverlast voorkomen. Ook kunnen inwoners (tijdelijk) pasjes krijgen waarmee zij toegang krijgen tot een ondergrondse container voor restafval in de buurt. Dit geldt voor inwoners met medische indicatie en voor gezinnen met meer dan drie kinderen in de luiers. Ervaring geeft aan dat gezinnen met twee kinderen in de luiers uit komen als een rolcontainer voor restafval eens in de vier weken wordt geleegd.

De ontwikkelingen rond recyclen van luiers gaat verder. Eind van dit jaar worden er verschillende fabricageprocessen gestart die dit mogelijk maken.

HVC geeft aan dat wanneer de ontwikkelingen op dit gebied concreet zijn, zij anticiperen op de mogelijkheid om luiers gescheiden te kunnen aanbieden.

1.1 Doel advies

Van de raad wordt verwacht dat hij:

Het college toestemming geeft om de HVC opdracht te geven voor de start van het invoeren van een derde rolcontainer voor PMD in Egmond Binnen, Schoorl en een deel van Bergen.

2 KEUZERUIMTE

Het alternatief voor het scheiden van PDM afval is de mogelijkheid van inzamelen via plastic zakken.

Dit alternatief raden wij ten zeerste af met om de volgende redenen:

- Met het inzamelen door middel van plastic zakken bereik je niet alle inwoners. De plastic zakken moeten speciaal door inwoners worden opgehaald en niet iedereen maakt in zijn huis plaats voor het inzamelen van PMD;
- De plastic zakken worden vaak niet op de tijdstippen waarop kan worden aangeboden aan de lantaarnpalen gehangen. Daarmee ontstaat er vaak een rommelig straatbeeld door plastic zakken die te vroeg of te laat zijn aangeboden;
- De plastic zakken die te vroeg of te laat zijn aangeboden worden vaak stukgetrapt of opengemaakt door meeuwen en andere dieren, waardoor zwerfafval ontstaat.
- De weersomstandigheden aan de kust, veel wind, maken het gebruik van plastic zakken ongewenst.

Een andere mogelijkheid is het uitbreiden van het huidige voorzieningenniveau met extra verzamelcontainers.

Deze manier van inzamelen wordt gezien als toevoeging voor niet grondgebonden woningen.

Ervaringscijfers van het Learning Center Kunststof Verpakkingsafval van Rijkswaterstaat laten zien dat een dergelijke inzamelmethode onvoldoende resultaat geeft op het scheidingspercentage.

Als tweede alternatief is het zogenaamde 'voorscheiden'. Hierbij wordt er geen afval gescheiden bij de bron.

De kwaliteit van de grondstoffen die uit een dergelijke scheiding worden gewonnen is aanmerkelijk minder dan de kwaliteit van grondstoffen gescheiden bij de bron.

Daarnaast geeft een dergelijke manier van inzamelen ook geen impuls aan de inwoner, waardoor het halen van een scheidingspercentage van 75% niet haalbaar wordt.

Het zogenaamde 'voorscheiden' wordt wel toegepast bij niet-grondgebonden woningen.

De woningen zijn aangesloten bij een verzamelcontainer.

HVC werkt aan een voorscheidingsinstallatie, waarbij afval uit verzamelcontainers kan worden gescheiden. Deze maatregel is als toevoeging op de doelstelling van HVC het zogenaamde scheiden bij de bron.

2.1 Beleidskaders

2.1.1 Collegeprogramma

Dit voorstel heeft betrekking op de volgende doelstellingen uit het collegeprogramma: nvt

2.1.2 Lokaal beleid

Dit voorstel heeft betrekking op eerdere college- en of raadsbesluiten, nota's, te weten: het vastgestelde afvalbeleidsplan.

2.1.3 Landelijke wet- en regelgeving

Dit voorstel heeft betrekking op de volgende wet- en regelgeving:

Uitgangspunten genoemd in het programma VANG (Van Afval Naar Grondstof) van het ministerie van Infrastructuur en Milieu.

Het LAP 2 (landelijk Afvalbeleid Plan) LAP3 is in wording.

3 ADVIES

3.1 Toelichting op het advies

Met deze maatregel verhogen we de mogelijkheden van het recyclen van waardevolle grondstoffen in ons afval, verlagen we de hoeveelheid restafval en daarmee de hoeveelheid te verbranden afval.

3.2 Overwegingen van het college

Door het apart inzamelen van PMD verhogen we het scheidingspercentage huishoudelijk afval en werken we toe naar het beoogde scheidingspercentage van 75%.

De gemeente Bergen heeft momenteel een scheidingspercentage van 61%.

(als vergelijking de gemeente Schagen, ging van 57% 1ste kwartaal 2016 naar 68% 1ste kwartaal 2017)

3.3 Regionale samenwerking en couleur lokaal

n.v.t.

3.4 Participatie, samenspel

Inwoners van de gemeente Bergen hebben deel kunnen nemen aan de zogenaamde 100-100-100 actie, waarbij inwoners werden uitgedaagd in 100 dagen tot gemiddeld 100 kg restafval per jaar te komen.

Aan het invoeren van het uitrollen van een derde rolcontainer voor PMD is een communicatie traject gekoppeld.

3.5 Risico's

De verwachte extra kosten en opbrengsten PMD bij onderdeel 2 en 3 (tabel onder kopje 3.6) zijn inschattingen die door hogere of lagere tonnages en/of hogere of lagere vergoedingen van het PMD kunnen afwijken.

3.6 Financiën

In opdracht van de gemeente heeft HVC een businesscase opgesteld. Deze is gericht op de grondgebonden woningen in de drie aangegeven plaatsen. Daar wordt de inzameling van

restafval teruggebracht naar eens in de vier weken. De uitwerking van de businesscase wordt kostenneutraal aangeboden.

Nr	Omschrijving	Bedrag per jaar
1	Extra kosten DVO tarief door hogere inzamelkosten plastic, pak en blik en kapitaallasten	€ 46.000,00
2	Verwachte extra kosten transport, sorteren, overstag en vermarkting als gevolg van hogere tonnages PMD	€ 32.000,00
3	Verwachte hogere vergoeding als gevolg van een hoger inzamelresultaat plastic, pak en blik	€ -78.000,00
Totaal		€ 0

De kapitaalslasten bij onderdeel 1 zijn de aanschafkosten van nieuwe minicontainers en chips, het uitlezen chips en beheren data, de aanschaf van uitleesapparatuur en het uitzetten van de minicontainers.

De minicontainers worden aangeschaft door de HVC en blijven eigendom van de HVC.

De verwachte extra kosten en opbrengsten PMD bij onderdeel 2 en 3 zijn inschattingen die door hogere of lagere tonnages en/of hogere of lagere vergoedingen van het PMD kunnen afwijken.

De kosten en opbrengsten van deze maatregel zijn budgetneutraal en lopen via de voorziening afval. Deze worden verwerkt bij de actualisatie van de afvalstoffenheffing bij de programmabegroting 2018.

Gezien de resultaten van de gemeente Schagen is de verwachting dat het restafval met 20% afneemt. Dit heeft een positief effect, omdat de verwerkingskosten voor restafval relatief hoog zijn en er over restafval verbrandingsbelasting betaald moet worden.

3.7 Inkoop

n.v.t.

3.8 Juridische Zaken

n.v.t.

3.9 Communicatie

Zodra er aan de HVC opdracht wordt verstrekt stelt HVC een projectplan op. Onderdeel van dit projectplan is een communicatieplan.

Dit plan wordt ook gedeeld met de betrokken gebiedsregisseurs.

3.10 Duurzaamheid

De maatregel werkt mee aan het verkrijgen van een circulaire economie.

Dit is een economisch systeem dat de herbruikbaarheid van producten en grondstoffen en het behoud van natuurlijke hulpbronnen als uitgangspunt neemt. Daarmee is de maatregel duurzaam.

3.11 Veiligheid

n.v.t.

4 UITVOERING, PLANNING en ORGANISATIE

Wanneer uw raad positief besluit, maakt HVC een uitvoeringsplan.

Onderdeel daarvan is een planning. Uitvoering vindt plaats na ongeveer vijf maanden na besluitvorming door de raad. De verwachting is dat de inwoners van Egmond Binnen, Schoorl en een deel van Bergen in het vierde kwartaal van 2017 de derde rolcontainer voor PMD ontvangen.

Vervolgstep is het uitwerken van een businesscase voor het invoeren van een PMD rolcontainer voor de gehele gemeente.

Wanneer de businesscase gereed is, wordt deze met een separaat advies aan u voorgelegd.

5 ACHTERLIGGENDE DOCUMENTEN

n.v.t.

Bergen, 23 mei 2017
College van Bergen,

De heer M.J. Pothast
secretaris

Mevrouw drs. H. Hafkamp
burgemeester